

**Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини**

**Дуденко О. В.,
Торчинська Н. М.**

СИНТАКСИС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Практикум

Умань – 2017

УДК 811.161.2
ББК 81.2Укр
С 95

Рекомендовано до друку вченою радою факультету української філології (протокол № 2 від 25 жовтня 2017 року).

Рецензенти:

Станіславова Л.Л., кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету;

Шевчук І. Л., кандидат філологічних наук, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ.

Дуденко О. В., Торчинська Н. М.

Синтаксис української мови: практикум : навч. посібник / О. В.Дуденко , Н. М. Торчинська. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – 101 с.

Навчальний посібник містить вправи та завдання для аудиторних та лабораторних занять і самостійної роботи студентів-філологів спеціальності «Українська мова і література» денної та заочної форми навчання, що вивчають синтаксис української мови.

Стане у пригоді всім, хто поглиблено вивчає рідну мову.

УДК 811.161.2
ББК 81.2Укр

ЗМІСТ

Список умовних скорочень.....	4
Словосполучення.....	6
Лабораторна робота № 1.....	9
Просте речення.....	15
Головні члени речення.....	16
Лабораторна робота № 2.....	20
Другорядні члени речення.....	26
Лабораторна робота № 3.....	30
Односкладні речення.....	34
Повні й неповні речення.....	37
Лабораторна робота № 4.....	41
Прості ускладнене речення. Однорідні члени.....	43
Відокремлені члени речення.....	50
Звертання, вставні і вставлені конструкції.....	53
Лабораторна робота № 5.....	58
Складносурядні речення.....	60
Складнопідрядні речення.....	62
Лабораторна робота № 6.....	66
Складні безсполучникові речення.....	72
Складне ускладнене речення. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.....	76
Складні речення з різними видами зв'язку.....	79
Лабораторна робота № 7.....	82
Пряма і непряма мова.....	87
Лабораторна робота № 8.....	89
Список використаної літератури.....	99

Список умовних скорочень

А.М. – А. Малишко	Г.К. – Г. Кривда	М.І. – М. Івченко
А.Х. – А. Хижняк	Г.Кс. – Г. Косинка	М.К. – М. Коцюбинський
А.Ш. – А. Шиян	Г.Т. – Григiр Тютюнник	М.Кр. – М. Кропивницький
Б.А.-Д.-Б. Антоенко-Давидович	Г.Ч. – Г. Чупринка	М.Л. – М. Луків
Б.Г. – Б. Грінченко	Д.Л. – Д. Луценко	М.Н. – М. Нагнибіда
Б.Гщ. – Б. Гришук	Д.П. – Д. Павличко	М.П. – М. Познанська
Б.Л. – Б. Лепкий	Д.Ф. – Д. Фальківський	М.Р. – М. Рильський
Б.О. – Б. Олійник	Д.-Х. – М. Драй-Хмара	М.Рд. – М. Рудь
В.Б. – В. Бичко	Д.Ч. – Дніпрова Чайка	М.С. – М. Стельмах
В.Бб. – В. Бабляк	Є.Г. – Є. Гуцало	М.Сн. – М. Сингаївський
В.В. – В. Винниченко	Є.К. – Є. Кротевич	М.Ст. – М. Старицький
В.Г. – В. Гжицький	Є.М. – Є. Маланюк	М.Т. – М. Трублаїні
В.Гн. – В. Гнатюк	Є.П. – Є. Плужник	М.Тм – М. Томенко
В.Д. – В. Дрозд	З.Т. – З. Тулуб	М.Тк. – М. Ткач
В.З. – В. Земляк	І.Б. – І. Багряний	М.Х. – М. Хвильовий
В.К. – В. Коротич	І.Д. – І. Драч	М.Хр. – М. Хоросницька
В.Кз. – В. Козаченко	І.Ж. – І. Жиленко	М.Ч. – М. Чернявський
В.Км. – В. Кузьменко	І.Ле – І. Ле	Н.З. – Н. Забіла
В.Кн. – В. Канівець	І.Н. – І. Нехода	Н.К. – Н. Кашук
В.Кр. – В. Крищенко	І.Ц. – І. Цюпа	Н.Кб. – Н. Кобринська
В.Кч. – В. Кучер	К.У. – К. Ушинський	Н.-Л. – І. Нечуй-Левицький
В.М. – В. Малик	Л.Г. – Л. Глібов	Н.П. – Н. Півторацька
В.С. – В. Симоненко	Л.Д. – Л. Дмитерко	Н.Р. – Н. Рибак
В.Ск. – В. Скурагівський	Л.З. – Л. Забашта	Н.тв – Народна творчість
В.Сл. – В. Сологуб	Л.К. – Л. Костенко	О.Б. – О. Білокінь
В.См. – В. Самійленко	Л.П. – Л. Первомайський	О.Бн. – О. Бондаренко
В.Сф. – В. Стефаник	Л.С. – Л. Солончак	О.В. – Остап Вишня
В.Сх. – В. Сухомлинський	Л.Т. – Л. Талалай	О.Г. – Олесь Гончар
В.С-а – В. Сосюра	Л.У. – Леся Українка	О.Гр. – О. Гуріненко
В.Т. – В. Ткач	М.Б. – М. Бажан	О.Д. – О. Довженко
В.Тк. – В. Ткаченко	М.В. – М. Вороний	О.Дс. – О. Десняк
В.Ч. – В. Чумак	М.Вг. – М. Вінграновський	О.Дч – О. Донченко
В.Ш. – В. Швець	М.Вч. – Марко Вовчок	О.О. – Олександр Олесь
В.Шч. – В. Шевчук	М.З. – М. Зеров	О.Т. – О. Теліга

О.Тр. – О. Турянський
П.Б. – П. Бондарчук
П.Г. – П. Грабовський
П.Д. – П. Дорошко
П.З. – П. Загребельний
П.М. – Панас Мирний
П.О. – П. Осадчук
П.П. – П. Поліщук
П.Панч – П. Панч
П.Т. – П. Тичина
П.Ч. – П. Чубинський
Р.Б. – Р. Братунь

Р.І. – Р. Іванченко
С.В. – С. Васильченко
С.З. – С. Зінчук
С.Р. – С. Руданський
С.С. – С. Склярєнко
С.Ч. – С. Чорнобривець
Сп.Ч. – С. Черкасенко
Т.М. – Т. Масенко
Т.О. – Т. Осьмачка
Т.Ш. – Т. Шевченко
Ф.П. – Ф. Погребенник
Ю.Б. – Ю. Бедзик

Ю.Г. – Ю. Гончар
Ю.З. – Ю. Збанацький
Ю.М. – Ю. Мушкетик
Ю.Р. – Ю. Рибчинський
Ю.С. – Ю. Смолич
Ю.Я. – Ю. Яновський
Я.Б. – Я. Баш
Я.Г. – Я. Гоян
Я.Щ. – Я. Щоголів

СЛОВСПОЛУЧЕННЯ

Вправа 1. *Визначте, які з мовних сполук не становлять словосполучення. Випишіть їх окремо. Решту словосполучень поділіть на три групи: лексичні, фразеологічні, синтаксичні.*

Освячення житла, відповідно до закону, легка промисловість, легка робота, білий гриб, буду працювати, авгієві стайні, двоє студентів, хвороба Паркінсона, пекти раків, пекти пиріжки, дати слово, дати книгу, Червоний Лиман, більш вихований, розумніший від усіх, кожен із присутніх, чорна сукня, Чорне море, чорна зрада, сорок перший, вздовж дороги, красивий і усміхнений, стоять і регочуть, боюсь, але поважаю.

Вправа 2. *Поділіть словосполучення на вільні і невольні. Випишіть їх у дві колонки:*

Пустити червоного півня, пустити аркуш по ряду, взяти себе в руки, взяти в руки олівець, сміятися весело, сміятися на кутні зуби, двоє гусенят, з двох кранів, підняти на сміх, підняти грушу, порушити питання, складне питання, чорна смородина, чорне кошенятко, хочу допомогти, хочу вареників, глухий кут, глухий дід, Новий рік, нова квартира.

Вправа 3. *Визначте тип словосполучення за будовою. Утворіть зі стрижневим словом протилежну пару і запишіть.*

Поезія Василя Симоненка, червоний від хвилювання хлопець, йти вздовж дороги, виконати відповідно до розпорядження, у першому класі, Марія Олександрівна Вілінська зайшла, буду слухатися тебе, шістдесят п'ять ночей, розлога квітуча яблуня, люблю пісні Вакарчука, веселі і смішні горобці, слухати музику Бетховена.

Вправа 4. *Запишіть у три колонки словосполучення, компоненти яких поєднані зв'язком керування, узгодження або прилягання. Визначте їх різновиди.*

Мій зошит, дуже уважно, з двома хлопцями, далеко від дому, прийшов пізно, берег річки, читав лежачи, бажання співати, відпочивали на морі, захмарене небо, читати книгу, п'ятьма хлопцями, мокрий від дощу, голубе небо, занадто повільно.

Вправа 5. *Визначте тип синтаксичного зв'язку у словосполученнях.*

Корисний усім, наступного дня, усім трьом, досконало перевірити, сидів і малював, усіх розважав, літо тепле, його задум, усміхнувся від задоволення, сім будинків, п'ять, а не чотири, ліси шумлять, дуб-велетень, двох зошитів, білі сніги, сніги пухнасті, дочка професора, рушив услід,

додому прибіг, сидить насупившись, сьогодні опівночі, він розповідав, намір виступити, весна або літо.

Вправа 6. *Визначте тип синтаксичних відношень. Окремо виділіть їх проміжні типи.*

I. Зустрілися біля театру, бігли наввипередки, червоний від хвилювання, моє захоплення, бігли та й стомилися, найдоступніший з усіх, їхня участь, обережніше кладіть, ми стомилися, трохи поспішав, бажання знати, пішли у ліс, пригорнув до себе, занадто добре, ключі від помешкання, казкові мрії, ліс і поле, переповівши почуте, ішов не поспішаючи, дивитися на неї.

II. Наш народ, земля батьків, читання книги, радісна усмішка, щасливий від зустрічі, прохання заспокоїтися, дорога ліворуч, прийшов з товаришем, вивчати досвід, зробити на зло, бігти швидко, світанок над морем, летіти над хмарами, читати газети, надто повільно, знайомитися з обстановкою.

Вправа 7. *Визначте тип словосполучень за характером стрижневого слова.*

I. Дорожчий над усе, лагідна розмова, його виступ, голосно закричав, прийшов пізно додому, я і ти, байдужий до усього, сидить задумавшись, кожен із нас, двадцять гривень, бажання розповідати, шостого вересня, добрий з усіма, море світла, близько до моря, милуватися краєвидом, сидіти і голосно співати, занадто високо; перший, а не другий; дванадцятьма місяцями.

II. Наукове дослідження, щирий із друзями, три або чотири, дуже яскравий, п'ять днів, забезпечення успіху, мій назавжди, вивчаючи поезію, надто стримано, відомо усім, надіятися на зустріч, прагнення до перемоги, червоний і чорний, третій зліва, ми з вами, щось невідоме, добре відповідати, сьогодні і завжди.

Вправа 8. *Визначте тип кожного словосполучення за структурою, синтаксичним зв'язком та синтаксичними відношеннями.*

Тремтячи від щастя, команда «струнко», не боятися труднощів, схоже на правду, з двома друзями, дуже приємно, сушені яблука, десяток рук, ласкава до мене, завмираючи від хвилювання, третій від краю, кава з тістечком, моя і твоя, один із небагатьох, дехто з нас, сьогодні зранку, п'ять мішків цукру, надзвичайно дивно, занадто спокійна, склянка води, без найменшого бажання.

Вправа 9. *Складіть словосполучення за поданими схемами.*

Предикативне – про номінальне – координація,
об'єктне – субстантивне – керування,
атрибутивне – субстантивне – прилягання,
атрибутивне – субстантивне – узгодження,
об'єктно-атрибутивне – субстантивне – кореляція,
об'єктно-обставинне – ад'єктивне – керування,
предикативне – прономінальне – тяжіння,
обставинне – вербальне – прилягання,
об'єктне – вербальне – керування,
об'єктно-атрибутивне – субстантивне – керування.

Вправа 10. *Випишіть з речень усі можливі словосполучення, поставте питання від стрижневого компонента до залежного. Визначте у кожному словосполученні групу за ступенем злиття компонентів, будовою синтаксичним зв'язком та синтаксичними відношеннями.*

Срібні павутинки бабиного літа обмережують дерева і кущі у легкопухнасті шалі осені.

Понад ставом увечері шепочеться осока. Дожидає в темнім гаї дівчинонька козака. Встала й весна, чорну землю сонну розбудила, уквітчала її рястом, барвінком укрила. Вітер з гаєм розмовляє, шепче з осокою, пливе човен по Дунаю один за водою. Сідало вже сонце за синім Дніпром, за сонечком вечір спускався, за вечором-ніччю, як сивим сукном, і поле, і ліс укривався.

Вправа 11. *Випишіть по 3 словосполучення, компоненти яких поєднані такими зв'язками: сурядним єднальним, узгодження, керування, прилягання, координації, кореляції, аплікації.*

Цвінуть соняшники. Озвучені бджолами, вони чомусь схожі для мене на круглі кобзи, які земля підняла зі свого лона на високих живих стеблах. Живе тіло кобз, пахуче, припорошене жовтим пилом, проросле пелюстками, – світиться й золотіє, щось промовляє своєю широкою, незгасаючою усмішкою.

Гарбузи в'ються поміж годувальницею-картоплею, спинаються на вишні, перелазять через тин, вони, прикріпившись чіпкими своїми вусиками, просочуються, пробиваються скрізь, де тільки можуть знайти краплину сонця. Завойований простір вони відзначають високим, зірчастим цвітом-усміхом, цілими вогняними сузір'ями, які палахкотять поміж кущами картоплі, які завзято здираються на тини, на кущі, які перелазять через рови, з наївною безтурботністю вискакуючи на вигін, на стежку, на дорогу, розцвітають і там, нашорошуючи навсібіч свої чутливі

струни-вусики, аж поки їхню довірливість розтопче в пилюці людська нога, або ж худоба, або ж переїде колесо воза чи велосипеда. Так закінчуються майже всі вилазки гарбузів за межі городу, але це їх не лякає, не зупиняє, – і хіба тут відмовиш городній рослині у вродженій відвазі!.(за Є. Гуц.).

Вправа 12. *Із кожним словом складіть словосполучення з усіма можливими типами синтаксичного зв'язку (слова не змінюйте).*

Бажання, допомагати, другий, твій, звеличений, сьогодні, прочитавши, вечір, спуститися.

СХЕМА РОЗБОРУ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

1. Словосполучення, яке аналізується.
2. Група за ступенем злиття компонентів (вільне/невільне).
3. Група за кількістю компонентів (просте/складне).
4. Група за функціональними особливостями (предикативне/непредикативне).
5. Група за типом синтаксичного зв'язку (сурядне/підрядне).
6. Різновид синтаксичного зв'язку (узгодження, керування...).
7. Різновид семантико-синтаксичних відношень (об'єктні, атрибутивні...).
8. Тип за характером стрижневого слова (субстантивні, вербальні...).
9. Засоби поєднання компонентів (інтонація, форми слова, службові слова, порядок слів).

Любов до матері – словосполучення вільне, просте, непередикативне, підрядне, керування (слабке, опосередковане), об'єктно-атрибутивні відношення, субстантивне (іменниково-іменникове), форми слова, службові слова.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1

ТЕМА: СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

Мета: поглибити теоретичні знання про будову та різні типи словосполучень; вдосконалити навички мовного аналізу сурядних та підрядних словосполучень; розвивати творче мислення та комунікативну компетентність студентів; виховувати почуття краси рідного слова.

Завдання

1. Запропоновані словосполучення поділити на вільні та невольні (синтаксичні, лексичні, фразеологічні).
2. Знайти зайве словосполучення за типом синтаксичного зв'язку.

3. Охарактеризувати словосполучення за типом синтаксичного зв'язку, синтаксичних відношень та морфологічним вираженням стрижневого слова.

4. Скласти словосполучення за моделями.

5. Виписати із речення усі словосполучення, дати їм повну характеристику.

Варіант 1

1. Водити за носа, цвіт вишні, Кривий Ріг, кожен із нас, занадто спокійний, рукою подати.

2. Зустрілися біля театру, червоний від хвилювання, з нашими друзями, промінь сонця, перевіривши почуття.

3. Море світла, широкі обійми, радісно тремтить, життя щасливе, поет-романтик.

4. Атрибутивне–субстантивне–узгодження; об'єктне – вербальне–керування; об'єктне–ад'єктивне–керування; обставинне–нумеральне–керування; атрибутивне–субстантивне–прилягання.

5. Легенька хвиля ледве помітно зносить човна вбік (О. Довж).

Варіант 2

1. Чорне море, дякувати батькам, надути губи, рожеві хмари, діти з батьками, вищий за мене.

2. Корисний усім, рушив услід, сфера послуг, рахуючи гроші, байдужий до всього.

3. На синьому небі, річка Дніпро, вітати гостей, хмара росла, сидить задумавшись.

4. Об'єктне–нумеральне–керування; предикативне–прономінальне–координація; об'єктне–ад'єктивне–керування; обставинне–адвербіальне–прилягання; об'єктне–вербальне–керування.

5. Здалека перед чорною стіною лісу парувала туманами Ворскла (Б. Ант.-Дав.).

Варіант 3

1. Леся Українка, збити з пантелику, рожевий від сонця, пожовклий лист, ніхто з дівчат, спочити на лаврах.

2. Бажання знати, сьогодні вночі, найголовніше завдання, дуже тихо, дорога ліворуч.

3. Почувши пісню, вміння переконувати, сонячний промінь, річка тече, мати – земля.

4. Обставинне–вербальне–керування; атрибутивне–субстантивне–прилягання; обставинне–адвербіальне–прилягання; атрибутивне–субстантивне–кореляція; об’єктне–прономінальне–керування.

5. Десь дівчата понесли свою тиху пісню про кохання (М. Ст.).

Варіант 4

1. Раптові відлиги, Марко Вовчок, шумить море, наживати п’ятами, табуни овець, бабине літо.

2. Думати довго, бажання побачити, дуже помітно, зустрічати батька, мандрувати пішки.

3. Свої інтереси, тремтячи від холоду, десь угорі, слова – сльози, я щаслива.

4. Атрибутивне–субстантивне–керування; об’єктне–вербальне–керування; обставинне–вербальне–прилягання; предикативне–прономінальне–тяжіння; обставинне–адвербіальне–прилягання.

5. Пахощі липи і квіток носилися в повітрі і розвівалися далеко навкруги (П. М.).

Варіант 5

1. Щось новеньке, місячне сяйво, Уральські гори, впав в око, столиця України, прийти вчасно.

2. Гідний уваги, найкращі землі, ніжний шепіт, сонячні зайчики, моя мрія.

3. Тихенько заспівав, місто Умань, почервоніло небо, темний ліс, творчість Шевченка.

4. Атрибутивне–нумеральне–узгодження; атрибутивне–субстантивне–кореляція; об’єктне–адвербіальне–керування; обставинне–вербальне–прилягання; предикативне–субстантивне–координація.

5. Срібlistий місяць тихо чарівне світло лив на сонну землю (І. Фр.).

Варіант 6

1. Точити яси, банк «Надра», подорожуючи лісом, день і ніч, Михайло Стельмах, три брати.

2. Вісім гривень, з радісним галасом, гармонія звуків, зачарований життям, прокладаючи дорогу.

3. Дуже добрий, перший сніг, думає про майбутнє, річки й озера, шелестить листя.

4. Атрибутивне–субстантивне–узгодження; об’єктне–нумеральне–керування; обставинне–адвербіальне–прилягання; атрибутивне–субстантивне–керування; атрибутивне–нумеральне–узгодження.

5. Виходить дівчина із хати холодної води з криниці набрати (А. Мал.).

Варіант 7

1. Не покладаючи рук, любов до землі, жоден із присутніх, Академія наук, ні пари з уст, їхати до Києва.

2. Зачарований морем, спинився біля порога, двоє дівчат, мрія відпочити, відчуття перемоги.

3. Наблизився до нього, його голос, обриваючи яблука, дощ іде, небо синє.

4. Об'єктне–вербальне–керування; предикативне–прономінальне–координація; атрибутивне–субстантивне–прилягання; об'єктне–вербальне–керування; обставинне–вербальне–керування.

5. Літом пекучі вітри й сонце випаляють все навкруги (В. Кучер).

Варіант 8

1. Багато працює, швидко і вигідно, Восьме березня, замилувати очі, п'ять днів, Ольга з Олегом.

2. Вісті звідусіль, чудово пахне, вертаючись додому, бажає щастя, дуже приємно.

3. Зелений гай, підхоплений хвилею, руки-крила, слухає байдуже, співає жайворонка.

4. Атрибутивне–субстантивне–кореляція; об'єктне–ад'єктивне–керування; обставинне–ад'єктивне–керування; обставинне–вербальне–прилягання; об'єктне–адвербіальне–керування.

5. Лункі октави дальніх пологів запише обрій у вечірній простір (Л. К.).

Варіант 9

1. Її зошит, ловити гав, Біла Церква, кращий за всіх, два дні, пасти задніх.

2. Таємнича розмова, мокрий від сліз, добріший від сестри, варити борщ, лагідний до всіх.

3. Подорожуючи лісом, ніч дивна, кава по-закарпатськи, наше майбутнє, глибина ріки.

4. Обставинне–нумеральне–керування; обставинне–адвербіальне–прилягання; атрибутивне–субстантивне–кореляція; предикативне–прономінальне–тяжіння; атрибутивне–субстантивне–прилягання.

5. Над сизим смутком ранньої зими припишкли хмари, мов копиці сіна (В. Сим.).

Варіант 10

1. Вищий за батька, борошніста роса, напустити туману, чарівна мелодія, початок літа, Високий Замок.

2. Широкі обійми, моє життя, думки не висловлені, одне бажання, несподівана пригода.

3. Зітхав крізь сон, нахилившись вниз, блакитні простори, Україна-мати, вечір прийшов.

4. Атрибутивне–субстантивне–прилягання; об'єктне–вербальне–керування; об'єктне–прономінальне–керування; обставинне–адвербіальне–прилягання; предикативне–субстантивне–координація.

5. Линуло далеко по лісу мрійливе й приємне туркотіння горлиць (А. Шиян).

Варіант 11

1. Білий гриб, хтось невідомий, уманська «Софіївка», ніжно шепотіти, ні риба ні м'ясо, кава з тістечком.

2. Агроном-садовод, трава деревій, місто Львів, листя шепоче, роси – перли.

3. Зніматися вгору, місячне сяйво, уклавши угоду, ріка бурхлива, дорожчий за все.

4. Об'єктне–вербальне–керування; обставинне–нумеральне–керування; атрибутивне–нумеральне–узгодження; обставинне–вербальне–керування; предикативне–субстантивне–тяжіння.

5. Тепер біль розлуки з рідним краєм зливався зі смутком спогадів (З. Тулуб).

Варіант 12

1. Пасти задніх, кінець зими, рання весна, дуб та береза, мріяти про Карпати, Азовське море.

2. Один біля одного, далеко від лісу, шум плавнів, мовчки дивитися, милуватися краєвидом.

3. Моя мрія, уміння творити, пісня про рушник, хтось плаче, двоє з них.

4. Обставинне–вербальне–керування; об'єктне–адвербіальне–керування; предикативне–прономінальне–тяжіння; атрибутивне–субстантивне–кореляція; обставинне–вербальне–прилягання.

5. Він полюбляв Карпати за їхню урочисту суворість і величну красу (С. Чорнобривець).

Варіант 13

1. Наша Батьківщина, мати-й-мачуха, облизня піймати, продовження книги, двадцять років, завжди вірити.

2. Дівчина мріє, обов'язок допомогти, його кімната, надзвичайно вдалих, намір розлучитися, швидко одружитися.

3. Очі-озера, осінній день, небо плаче, думки про щастя, дуже зажурений.

4. Атрибутивне–субстантивне–прилягання; предикативне–прономінальне–координація; об'єктне–вербальне–прилягання; об'єктне–ад'єктивне–керування; обставинне–нумеральне–керування.

5. Із правдою розлучені слова кудись біжать по сірому перону (Л. К.).

Варіант 14

1. Щось таємниче, легка промисловість, обов'язкова робота, спогади про подорож, університети та інститути, вивчити напам'ять.

2. Закоханий у мене, я з друзями, зима і літо, очікування кращого, думати про майбутнє, допомога батькам.

3. Двоє друзів, неймовірні пригоди, гарно вишиває, розмова пошепки, хлопець схвильований.

4. Атрибутивне–субстантивне–кореляція; об'єктне–ад'єктивне–керування; атрибутивне–субстантивне–прилягання; обставинне–адвербіальне–прилягання; предикативне–субстантивне–тяжіння.

5. Ще над Дніпром клубочиться задуха, і пахне степом сизий деревій (Л. К.).

Варіант 15

1. Середина року, гарний настрій, лежить на столі; не бажання, а необхідність; ковтнути язика, добре вчитися.

2. Наталя Іванівна, вчитель-філолог, озеро Синевір, гриб боровик, журнал «Дивослово», лисичка-сестричка.

3. Активний і відповідальний, дівчина закохана, тепло від рук, надзвичайно переконливо, моя мрія.

4. Предикативне–субстантивне–координація; об'єктне–вербальне–керування; обставинне–адвербіальне–прилягання; об'єктне–прономінальне–керування; атрибутивне–субстантивне–прилягання.

5. В дні, прожиті печально і просто, все було як незайманий сніг (Л. К.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бевзенко С. П., Л. П. Литвин, Семеренко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2005. – 270 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник для студентів філологічних факультетів вузів. – К.: Либідь, 1993. – 368 с.
3. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. – К.: Радянська школа, 1982. – 193 с.
4. Герета Н. М. Мовні розбори: Методичний посібник для студентів заочної форми навчання Інституту філології та суспільствознавства. – Умань: РВЦ Софія, 2006. – 18 с.
5. Герета Н. М., Дуденко О. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Методичні рекомендації для студентів Інституту філології. – Умань, 2005. – 18 с.
6. Горпинич В. О., Горяний В. Д. Українська мова. Частина 2: Підручник для педучилищ. – К.: Вища школа, 1993. – 239 с.
7. Гнатюк Л. П., Бас-Кононенко О. В. Українська мова: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2006. – 259 с.
8. Дуденко О. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Навчально-методичний посібник для студентів Інституту філології та суспільствознавства. – Умань, 2006. – 53 с.
9. Дуденко О. В. Текстознавство: Навчально-методичний посібник для студентів Інституту філології та суспільствознавства. – Умань, 2006. – 72 с.
10. Дудик П. С. Просте ускладнене речення: Навчальний посібник. – Вінниця, 2002. – 335 с.
11. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. – К.: Наукова думка, 1984. – 255 с.
12. Збірник тестів з української мови / Відп. за випуск М. М. Торчинський. – Умань: РВЦ „Софія”, 2006. – 98 с.
13. Кадомцева Л. О. Українська мова: Синтаксис простого речення. – К.: Вища школа, 1985. – 123 с.
14. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Вища школа, 1992. – 344 с.
15. Кобилянська М. Ф., Гуйванюк Н. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Збірник вправ. – К.: Вища школа, 1992. – 271 с.
16. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2006. – 287 с.
17. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навч. посіб. / За ред. Г. Р. Передрій. – К.: Академія, 2005. – 256 с.
18. Марун М. Є., Торчинський М.М. Синтаксис української мови: Посібник для студентів-заочників педагогічних училищ. – Умань, 1995. – 122 с.
19. Мойсієнко А. К. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого речення. – К.: ПП Я. Січовик, 2006. – 240 с.

20. Ожоган В., Дмитрук В. Навчально-методичний комплекс з сучасної української літературної мови (Синтаксис). – Кіровоград: РВЦ КДПУ, 2001. – 96 с.
21. Олійник О. Знаки-чаклуни. – К.: Хрещатик, 1994. – 88 с.
22. Плиско К. М. Синтаксис української мови з системою орієнтирів для самостійного вивчення. – Харків: Основа, 1992. – 151 с.
23. Плющ М. Я., Леута О. І., Гальона Н. П. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ. – К.: Вища школа, 1995. – 284 с.
24. Робочий зошит з української мови для абітурієнтів. Тестові завдання: Навч. посіб. / Укладачі: Г. А. Мариківська, В. А. Будянська. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2005. – 128 с.
25. Синтаксис. Пунктуація. Підготовчий курс з української мови для абітурієнтів: Навч. посіб. / Укладачі: Г. А. Мариківська, В. А. Будянська. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2005. – 108 с.
26. Синтаксис сучасної української літературної мови: Проблемні питання: Навчальний посібник / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – 670 с.
27. Стоян Л. М. Українська мова: Посібник з орфографії та пунктуації. – К.: Наукова думка, 2005. – 112 с.
28. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Медушевського. – К.: Вища школа, 1993. – 398 с.
29. Сучасна українська літературна мова. Збірник завдань для лабораторних робіт / Н. М. Герета та ін. – Умань: РВЦ Софія, 2006. – 138 с.
30. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис / О. Т. Волох, М. Т. Чемерисов, Є. І. Чернов. – К.: Вища школа, 1989. – 334 с.
31. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас та ін.; за ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 1994. – 414 с.
32. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – 515 с.
33. Сучасна українська мова: Довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко; за ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
34. Терлак З. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – 224 с.
35. Тестові завдання до вступного випробування з української мови (для факультету української філології та журналістики) / За загальною редакцією Л. В. Шитик. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2005. – 160 с.
36. Тоцька Н. І. Українська пунктуація. Практикум: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 1990. – 160 с.
37. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін. – К.: Вид-во „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
38. Українська мова. Збірник тестових завдань для спеціальностей гуманітарно-педагогічного профілю / Н. М. Герета, А. П. Грицева та ін. –

Хмельницький: ХНУ, 2007. – 200 с.

39. Українська мова. Тести. 5–12 класи: Посібник / За ред. Н. В. Гуйванюк. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2006. – 376 с.

40. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. – К.: Вища шк. – 326 с.

41. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – 408 с.

42. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2002. – 254 с.